І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го ЛЮТОГО 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 2, 1965 No. 21. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 28-го січня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ЗДА І СССР ПОШИРЮЮТЬ КУЛЬТУРНУ ВИМІНУ В ЦЬОМУ РОЦІ, як повідомив про це представник Державного Департаменту. Він сказав, що треба б збільшити виміну в таких ділянках, як наукова, виховна, технічна та мистецька. Порозуміння в цій справі заключено під час обговорювання дворічного договору з 1964-го року. Теперішні кремлівські провідники бажають продовжувати політику „коекзистенції" із ЗДА. Під час розмов вирішено програму культурної виміни в 1965-му році. Поширена буде мистецька програма, і вже заплянований приїзд совєтських мистців до ЗДА, а американських до СССР.

НА СЕКРЕТНІМ КОМУНІСТИЧНІМ З'ЇЗДІ В ГАВАНІ БУЛО РОЗХОДЖЕННЯ між Москвою та офіційними провідниками комуністичних партій країн Латинської Америки з одного боку і китайськими делегатами, яких підтримали відламки комуністичних партій із деяких американських держав. Кубинська комуністична партія старалася зберігати невтральність між Москвою і Пейпінґом. Москва голосить, що можна змагати до комунізму і при коекзистенції з капіталістичними державами, а Китай є проти контактів з капіталістами.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ ПОРОЗУМІЛИСЯ В СПРАВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІ з представниками залізничних компаній і так закінчилась дво- і піврічна виснажлива війна на залізницях. Згідно з цією умовою залізничні компанії не сміють звільняти з праці жадного залізничника, який в дні 1-го жовтня 1964-го року мав більше як два роки служби. Секретар праці Віллард Вірц вдоволений із цього порозуміння, бо воно зменшує можливість страйку на залізницях. Тисячі робітників, які після 1-го жовтня були звільнені з праці, мусять бути прийняті на працю, якщо цього бажатимуть.

ҐЕЛБРЕЙТ НАЗВАВ АМЕРИКАНСЬКУ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ ЗАМОРОЖЕНОЮ і домагається, щоб її змінити згідно з вимогами теперішнього часу. Ґелбрайт, це колишній американський амбасадор до Індії, теперішній професор економіки в Гарвардському університеті. Він каже, що зміни вимагає і американський нарід. Тепер є вже третя ґенерація після другої світової війни. Кожна ґенерація мала свою власну формулу закордонної політики, і теперішня третя ґенерація домагається своєї власної програми в цій ділянці.

ПЛЯНУЮТЬ ЗБУДУВАТИ ЛЕТУНСЬКО-КОСМІЧНИЙ МУЗЕЙ у Вашінґтоні, проєкт якого виготовив Смитсонський Інститут. Будинок має бути 784 стіп завдовжки, 97 стіп завшишки і 250 завширшки, але одна його частина буде нижча від рівня вулиці, щоб зробити місце для таких ракет, як космічний підсилювач Атлас. Конґрес має цього року схвалити $42 мільйони на будову цього музею, і вже у вересні мала б початися будова. Щодня мало б відвідувати цей музей коло 50,000 відвідувачів. Вліті 1969-го року музей мав би бути відкритий. Музей матиме біблотеку, підземний гараж для 1,200 авт, кафетерію на 700 осіб і викладову залю на 350 осіб.

БАЛЯНСІ ДЗ ЗАКОРДОНОМ — домагається Департамент **БЮДЖЕТІ ІЗ ЗАКОРДОНОМ** — домагається Департамент Скарбу і Рада Федеральної Резерви, це значить, треба вести таку фінансову політику, щоб ЗДА діставали більше долярів із закордону, ніж їх туди видають. Але уряд президента Джансона не може легко вирішити цієї справи, бо тоді треба б зарядити, щоб візи на виїзд до Европи коштували 50 до 100 долярів, бо це може зменшило б число американських туристів, які обурювалися б проти уряду. Дехто радить зменшити число американських вояків в Европі, на які річно видається поважну суму долярів. Але проти цього протестує Державний Департамент, який має політичні умови з европейськими союзниками в справі оборони проти комунізму. І так урядові важко розв'язати справу дефіциту в платничому обороті із закордоном.

У СВІТІ

АМБАСАДОР ЗДА У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ген. М. Тейлор наражувався з ген. Ханом, який в минулому тижні вдруге перевів військовий переворот, відсунувши тепер цивільного прем'єра Тран Ван Гуонґа. ЗДА, які спершу гостро виступили проти військової диктатури в Південному В'єтнамі, тепер стримуються з критикою. Тейлор буцім-то звернув увагу ген. Ханові, що йому грозить, як це раніше було, знову гостра опозиція збоку буддистів. Хан мав відповісти, що він має тепер більше досвіду в цих справах.

ДО ЛОНДОНУ ПРИБУЛИ 14 СЕНАТОРІВ І КОНҐРЕСМЕНІВ ЗДА на інформаційні наради в таких справах, як становище Британії за теперішнього соціялістичного уряду до Атлантійського Союзу (НАТО), до Куби й переговорів про митні імпортові й експортові тарифи. У цих нарадах беруть участь також колишній і теперішній амбасадори Британії в ЗДА.

ФРОЛ КОЗЛОВ ПОМЕР В МИНУЛУ СУБОТУ у віці 56 років. Хрущов колись назвав був Козлова, як свого наступника, але в квітні м. р. Козлов дістав мізкову атаку, яка частинно спаралізувала його: Все ж, його залишили формально в партійній Президії і Секретаріяті партії, аж до листопада минулого року, коли дали йому „відпустку на час лікування". Козлов належав до нової ґенерації большевицьких кар'єристів.

ДЕ ҐОЛЛЬ СПРОТИВИВСЯ, ЩОБ ПОХОРОН ҐЕНЕРАЛА МАКСИМА ВЕЙҐАНА ОХОПЛЮВАВ ТАКОЖ КАПЛИЦЮ ІНВАЛІДІВ, як хоронять-ся французьких героїв. Ген. Вейґан був шефом штабу у маршала Петена і ген. де Ґолль закидав Вейґанові співвину у капітуляції перед німцями. Вейґан помер в мин. тижні у віці 98 років. Рішення де Ґолля викликало критику збоку французької преси. Велика частина французів вимагає реґабілітації маршала Петена.

В ІРАНІ 10.000 УЧНІВ І СТУДЕНТІВ НАВЧАЮТЬ ГРАМОТИ 400.000 неграмотних з-посеред 21 мільйонового населення тієї країни. Шах Ірану МохаммедРіза Палеві, який перевадить поступові реформи, втратив підтримку збоку заможної верстви, особливо старих родів землевласників, але є з підтримуваний військом і поступовою інтеліґенцією.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II виїхала зараз після похорону Вінстона Черчилла з офіційною візитою до Етіопії (Абісинії). В її товаристві є її чоловік князь Единбурзький. З Етіопії вони поїдуть з візитою до Судану. Тому, що в Судані недавно велась громадянська війна, британці лякаються, щоб королеви не стрінула там якась прикрість від автохтонних фанатиків.

АФРИКАНСЬКА ДЕРЖАВА БУРУНДІ ЗІРВАЛА ЗВ'ЯЗКИ З КОМУНІСТИЧНИМ КИТАЄМ, який пояснює цю подію „інтриґами імперіялістів ЗДА і Бельгії". Одночасно Об'єднана Арабська Республіка (Єгипет) зажадала закриття конголійської амбасади. Єгипетський уряд заявив, що він не зриває дипломатичних зв'язків з Конґо, а тільки — з урядом прем'єра Мойсе Чимбе.

ГОЛОВНА УПРАВА КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ ПІДСУМОВУЄ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ, ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

РІШИЛА ПРИВЕРНУТИ ІМ'Я ПРЕЗИДЕНТА УНР В ЕКЗИЛІ ДО ПРОПАМ'ЯТНОЇ ГРАМОТИ, ЩО БУДЕ ВМУРОВАНА В П'ЄДЕСТАЛЬ ПАМ'ЯТНИКА РАЗОМ З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ПІД ЧАС ОКРЕМОЇ ВРОЧИСТОСТИ 29-го ТРАВНЯ Ц. Р.

Ню Йорк. — Загальні підсумки активности Комітету Пам'ятника Шевченкові, її величезні успіхи й досягнення та деякі недомагання були предметом цілоденних нарад, звітів і дискусії Головної Управи Комітету Пам'ятника Шевченкові, що відбулися тут у приміщеннях Українського Народного Інституту Америки при 79-ій вулиці і 5-ій евню минулої суботи, 30-го січня. У нарадах, які відкрив та якими проводив голова Комітету проф. д-р Роман Смаль-Стоцький взяли участь 22 члени Головної Управи, між ними й проф. д-р Олександер Грановський з Міннесоти. Перед початком нарад Управа прийняла і вислухала двох репрезентантів Організації Українських Націоналістів закордоном (ОУНз), пп. Процика й Бакуменка, які бажали вияснення, чому Комітет не запросив нікого з представників тієї організації й Української Головної Визвольної Ради до Почесного Комітету з нагоди відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні та чому до того Комітету не був запрошений, разом з іншими членами вільних українських парляментів, член Центральної Ради інж. Потішко. Вияснення дав секретар Комітету д-р Ярослав Падох, ствердивши, що оминення репрезентантів згаданих організацій в жадному разі не було наслідком будь-якого дискримінаційного ставлення до них з боку Комітету, а тільки наслідком прийнятого Комітетом принципу — доброго чи злого — щоб до Почесного Комітету запрошувати тільки репрезентантів центральних установ та „більших політичних рухів". ОУНз не була одинокою організацією, яку на тій підставі поминено. Щодо інж. Потішка, то на підставі запропонованих історичних джерел не можна було встановити, чи він був членом Центральної Ради. В додатку, всі ці справи треба було вирішувати з великим поспіхом, отже могли зайти й недотягнення чи переочення.

ЗВІТ ГОЛОВИ КОМІТЕТУ

Серію звітів Екзекутиви Головної Управи започаткував її голова проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, характеризуючи коротко і працю Комітету і свою власну, як його голови. Звітодавець ствердив, що Комітет Пам'ятника Шевченкові провів найбільшу і найбільш успішну працю, записану в аналах історії не тільки українців в Америці, але й інших вільних країнах. Величний пам'ятник Шевченкові вже стоїть у столиці Америки і це є ділом американських українців, виконаним з їхнього доручення Комітетом Пам'ятника Шевченкові. Та пригадки згадати б тільки, що треба було виконати, щоб цей пам'ятник поставити і відкрити. Дослівно все, від

(Закінчення на стор. 3-ій)

1.200 осіб відвідало Вечерниці „Червоної Калини"

Ню Йорк. — Традиційні щорічні Вечерниці і „Червоної Калини" відбулися минулої суботи 30 січня ц. р. у великій залі „Мангеттен Сентеру" з участю круґло 1 200 осіб. Як і за попередніх разів, головною атракцією вечора була Презентація Дебютанток, яких було 42, та які представили пані Христина Навроцька та інж. Іван Витонях. Привітав їх голова Головної Управи Управи ОбВУА д-р Володимир Галан короткою промовою, згадавши про символ Червоної Калини і 50-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців. У почесній льожі можна було бачити голову Виконного Органу УНРади Миколу А. Лівицького, головного предсідника УНСоюзу Иосифа Лисогора з дружиною Марією, названого вгорі голову ОбВУА і президента ЗУАДК дра Володимира Галана з дружиною Ярославою, генерала А. Валійського, п-і Ганну Дмитерко - Ратич. Комітет становили виключно колишні старшини, до помочі яким стояв ґурт пластунів. Дружини колишніх старшин і Пані із Союзу Українок зорганізували й займалися буфетом. Грала оркестра АМОР і співав Ігор Раковський. Аранжерами були Юрій Лопатинський та Володимир Гриньох. Залю прикрашувала велика декорація зладжена арт. маляром Олександром Климком. Забава у культурній, товариській атмосфері тривала до 3-ої години над ранком.

ВІНСТОНА ЧЕРЧИЛЛА ПОХОРОНЕНО З КОРОЛІВСЬКИМИ ПОЧЕСТЯМИ

Лондон. — В минулу суботу 30 січня ц. р. похоронено колишнього британського прем'єра Вінстона Черчилла з почестями, яких не зазнав ніодин британський громадянин не-королівського роду та ще й такий, який в часі своєї смерти не виконував взагалі ніякого державного уряду. У похід від Вестмінстерського палацу, де впродовж трьох днів стояв катафальк з домовиною Черчилла, де 320.000 англійців перепрофілювали перед домовиною, до собору святого Павла, себто впродовж одної милі, брали участь військові частини й військові оркестри, що грали традиційні військові жалібні марші. Мільйон людей приглядалися походові. У соборі св. Павла була вже зібрана королівська родина — королева Єлисавета з чоловіком князем Единбурзьким, наступник престолу Чарльз з королевою матір'ю Єлисаветою, сестра королеви Марґарита з чоловіком і інші члени королівської родини, як також монархи, президенти, прем'єри і міністри, що з'їхались з цілого світу. Особи французького президента де Ґолля, колишнього президента Д. Д. Айзенгавера й кількох інших стягали на себе головну увагу непроглядних мас народу, що залягли були вулиці. З собору святого Павла перевезено домовину на гарматній ляфеті до порту над Темзою, через яку перевезено її на поромі на другу сторону ріки, на залізничну стацію, відкіля окремий потяг завіз її до містечка Блендон, поблизу якого, в селі Бленгайм, похоронено домовину в родинний могилі. Цей останній етап похоронів мав суто-приватний родинний характер. Взагалі ввесь похорон тривав розміром коротко, бо від 10 вранці до 4 пополудні, включно з усіма етапами похоронів. У соборі святого Павла коротку відправу відслужив архиєпископ з Кентербері, д-р Майкел Рамзей, а приявними в соборі були круґло 3.000 осіб за докладно контрольованим поіменним списком. Чужинецьким гостям ввільно було тільки приїздити до Собору і від'їздити відтіль закритими автами, в асисті служби безпеки. Д. Д. Айзенгавера запрошено до британської радіо-телевізійної програми, де він виголосив промову на тему своєї співпраці і приязни з Черчиллом та американсько - британських взаємин, що їх Черчилл символізував своєю особою, бувши похованням з тих двох англомовних країн. Ввесь похорон передавано по телевізії.

З нагоди перебування десятків найвищих державних достойників у Лондоні, на похоронах Вінстона Черчилла, прем'єр Гарольд Вільсон перевів з багатьма з них короткі ділові наради. Найдовшою була понад одногодинна розмова з західно - німецьким канцлером д-ром Людвігом Ергардом. Обидва державні мужі стрінулися вперше. Вільсон відкликав був свої відвідини в Бонні з уваги на смертельну недугу Черчилла і тепер вони устійнили новий термін. Західно - німецький закордонний міністер Ґергард Шредер вперше мав розмову з новим британським міністром закордонних справ Майкелом Стюартом. Державний секретар Дін Раск мав також коротку розмову з Стюартом, вперше познайомившись з ним.

Вкриту британським прапором домовину Вінстона Черчилла везуть на гарматній ляфеті Вестмінстер Сквером до катедри св. Павла в Лондоні. В останню дорогу супроводили покійного британського провідника стотисячні маси народу.

КОНҐРЕСМЕН ФЛОД ЗАПРОПОНУВАВ У КОНҐРЕСІ ЗДА ФОРМАЛЬНУ РЕЗОЛЮЦІЮ ПРО СТВОРЕННЯ ОКРЕМОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Вашінґтон. — Конґресмен Деніел Флод з Пенсилвенії вніс у Палаті Репрезентантів окрему резолюцію, яка гостро таврує комуно - московський імперіялізм і агресію та пропонує створити конґресовий Спеціяльний Комітет для Поневолених Націй з завданням постійно досліджувати і студіювати поневолені Москвою не-російські нації та приготовляти для Конґресу відповідні звідомлення, на яких базувалася б американська закордонна політика у відношенні до Совєтського Союзу та поневолених націй. Резолюція, що означена як Г(ваз) Рез(олушн) 14 та датована 4-го січня 1965 р., була прочитана в Палаті Репрезентантів та передана її Комісії Правил для дальшого розгляду. Текст резолюції, який подаємо в українському перекладі говорить сам за себе.

РЕЗОЛЮЦІЯ

Тому, що зухвале лицемірство імперіялістичної Москви в справі колоніялізму не було досі належно здемасковане ані в Об'єднаних Націях ані де-інде; і

Тому, що проклямації Президента з проголошуванням Тижня Поневолених Націй закликають американський нарід „студіювати боротьбу опанованих Совєтами націй та все знову зобов'язуватися до підтримки справедливих аспірацій народів тих поневолених націй"; і

Тому, що відзначування в цілій країні перших роковин Тижня Поневолених Націй виразно продемонструвало ентузіястичну відповідь широких верств нашого суспільства на цей заклик Президента; і

Тому, що після схвалення резолюції про Тиждень Поневолених Націй в 1959-му році Конґресом З'єднаних Держав та знову підчас щорічних відзначувань Тижня Поневолених Націй, Москва постійно виявила світові свій глибокий страх перед зростаючими знанням та заціквленням всіми поневоленими націями та, зокрема, окупо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

В НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧЕНО РОКОВИНИ САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

Ню Йорк. — Комітет Об'єднання Американсько - Українських Організацій міста Ню Йорку, Відділ Українського Конґресового Комітету Америки в неділю 31-го січня в залі Вашінґтон Ірвінґ гай скул влаштував Святкову Академію для відзначення 47-іх Роковин Самостійности України і 46 Роковин Соборності всіх українських земель. Академію започатковано відспіванням американського гимну на фортепіяні. Голова Комітету І. Базарко відкрив Академію промовою, в якій вказав на важливість в історії українського народу актів з 22-го січня 1918-го і 1919-го років. Після того відбулося відчитання Універсалів про ці дві події. ВПреосв. Архиєпископ Мстислав виголосив Святочну промову, з'ясовуючи, як прийшло до того, що український нарід, гноблений Москвою довгі роки, вирішив своєю долю шляхом самовизначення та соборного життя на своїй землі. Адвокат М. Пізнак відчитав Проклямацію губернатора Ню Йорку Нелсона А. Рокефеллера про „Український День" в нюйоркському стейті, а Юрій Волинець прочитав Проклямацію посадника Роберта Вагнера про „Український День" в місті Ню Йорк. В мистецькій програмі чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії під диригентурою І. Задорожного відспівав „За рідний край" М. Гайворонського, „Карпатські Січовики" Гр. Китастого і „Марш Молоді" В. Тритяка. Артистка Валя Калин деклямувала монтаж О. Олеся і Л. Храплив... „Ой, дзвони, дзвони гудуть". Смичковий квартет у складі В. Цісик, Р. Венке, Я. Ласовський і З. Цісик виконав „Лярго — скерцо" В. Барвінського та „Ой пущу я кониченька" В. Костенка. Оперова співачка Г. Андреадіс відспівала „Піду-втечу" Ст. Людкевича, „Я прогляну усю ножку" О. Омельського та „Жита" А. Гнатишина. Хор „Прометей" під дир. І. Задорожного відспівав „Прометей", „Встає хмара", „Гей зліталися" К. Стеценка і „Вставай народе" Гр. Китастого. При фортепіяні О. Омельський і Лідія Бульба. Мистецьке оформлення сцени — мист. В. Ласовський. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Присутні виповнили велику залю школи Вашінґтона Ірвінґа і щиро дякували за всі точки програми, якою захоплювались.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ПОЖЕЖА У ПРАВОСЛАВНІЙ СВЯТОТРОЇЦЬКІЙ ПАРАФІЇ в ШИКАҐО

У вівторок 26 січня ц. р. по год. 8 вечері спалахнула пожежа у приміщеннях Української Святотроїцької Православної Парафії при 1908 Норд Ґамболд булвар у Шикаґо. Причина пожежі досі не виснена. Церква та заля під церквою — непошкоджені. Знищенню підлягли приміщення парафіяльної бібліотеки-читальні, парафіяльно, українознавчої школи, центральної огрівальні та деякі суміжні приміщення в задній частині будинку. У часі акції гашення розбито багато вікон і знищено водою решітки недогорілої книгозбірні.

НА ЗАХИСТ ДОБРОГО УКРАЇНСЬКОГО ІМЕНІ

Вінніпезький щоденник „Вінніпеґ Фрі Пресс" надрукував у половині січня статтю, в якій українців було названо „богонками". На цю статтю зареаґували деякі свідомі одиниці з-поміж українців і в числі з 23 січня появився допис пані О. Войценко, в якому авторка цитуючи наукову літературу, звернула увагу, що прозва „богонк" у ЗДА й Канаді відноситься взагалі до всіх слов'ян, включно з деякими не-слов'янськими еміґрантами з східної Европи. Ця прозва, на її думку, вислід іґнорації, і саме незнання слов'янських мов: виклик „О Богоньку", що його вживали перші поселенці й що дав початок цій прозві, аж ніяк не має від'єм-них значеневих прикмет, а навпаки свідчить про релігійність тих, що його вживали.

УКРАЇНЦІ В БІБЛІОТЕЧНОМУ КОМІТЕТІ МІСТА ВІННІПЕҐУ

Дня 25-го січня відбулося інавґураційне зібрання Бібліотечного Комітету міської Ради Вінніпеґу, на якому вибрано нову управу й намічено плян праці на поточний рік. Головою Комітету вибрано відомого українського діяча, міського радного П. Паращина. В склад бібліотечного Комітету ввійшов проф. Яр. Рудницький, як представник громадянства північного Вінніпеґу. Зібрання відбулося в новозбудованому відділі міської Бібліотеки при вул. Мек Філіпс під проводом головного бібліотекаря Г. Істона.

У ШВАЙЦАРІЇ ПОМЕР ОЛЕКСАНДЕР НАРІЖНИЙ

У міському шпиталі в Цюриху в Швайцарії помер 6-го січня ц. р. на 81-ому році життя Олександер Петрович Наріжний, відомий громадський і кооперативний діяч, брат історика Симона Наріжного. Народжений 1884 р. в Сокілці на Полтавщині.

Олександер Наріжний був в 1917 році заступником голови Всеукраїнської Ради Військових депутатів і потім перебував на еміґрації в ЧСР. В 1931 році був редактором ужгородської „Свободи" на Закарпатті. Брат Покійного Симон Наріжний живе тепер в Австралії.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПАНЬКО КУЛІШ В... АВСТРАЛІЇ

На відзначення шекспірівського ювілею в-во „Мистецтво" в Києві видало — з великим припізненням — книжку І. Ваниної „Українська шекспіріяна". Рецензент цієї книжки С. Доценко у „Вітчизні" (ч. 12, 1964) обурюється вбогістю мови і неохайним стилем Ваниної: книжка насичена русизмами, канцелярсько-штампованими зворотами. До того ж „неточності у цій книжці переростають у грубі помилки, що дезорієнтують читача. Ось так газета „Одеский Листок" — твердить Ваніна — уже в 1838 р. писала про Шевченкового „Назара Стодолю", коли самої п'єси ще й на світі не було. Львівський журнал „Нива", де надруковано перші українські переклади „Гамлета", перехристила вона на „Неву". Авторка відкрила існування в Києві у дореволюційних часах досі не знаної газети „Київське Слово". І нарешті примусила Панька Куліша еміґрувати до... Австралії.

ВСЮДИ ЧЕРГИ

Пенсіонер З. Ісвяцев пише листа в „Радянській Культурі" з 24 січня ц. р., в якому розповідає, що по вулиці Чкалова в Києві створено пункт видачі книжок для дітей. У вересні минулого року пункт закрили в зв'язку з реорганізацією бібліотек. „Після наших скарг, — пише далі цей пенсіонер, — пункт книговидачі знову відкрили. Але не подбали, щоб створити нормальні культурні умови. Приміщення в темному підвалі, тісно. В години видачі книг створюються черги."

„ЯК ВАС ОБСЛУЖИЛИ"

На цю тему, тобто про громадське харчування київська „Робітнича Газета" з 21 січня ц. р. пише великий огляд. Виявляється, пообідати так, як здома — нелегка справа, навіть у таких великих містах, як Київ, Дніпропетровське, Донецьк...

Часопис подає міста київських інженерів І. Новикова та Н. Харченка, який дослівно перекладаємо: „Ось що пропонують кухарі київської їдальні ч. 423. Вибмеш першу страву і нерідко знаходиш в ній величезний шматок капусти, нечищену картоплю, а в другій — у вигляді додатку — подають чорну, густу масу, що зветься картопляне пюре. У шніцелях та січениках, не кажучи вже про смак, зустрічаються кісточки, у горосі та рижі — дрібні камінці". А ось як виглядає їдальня заводу ч. 12: „В приміщенні Донецького металюрґійного брудно і незатишно, столи завжди нечисті, розідрутиться та помити руки ніде. І коли людина просить одно — йому обов'язково дають інше: „те, що залишилося".

ДЕ ПРИДБАТИ ОКУЛЯРИ?

Якийсь українець В. Гонтаренко, що доля занесла його аж у Казань, пише дослівно такого листа у „Правді" за 25 січня ц. р.: „Лікар написав мені рецепт на окуляри мінус 0,5. Майже рік ходжу до оптичних крамниць нашого міста, але без наслідків: окулярів немає. Багато казанців також зверталося до працівників крамниць з проханням взяти замовлення на окуляри. Але чують завжди одну відповідь: — Лінз нема, і невідомо коли будуть".

АВТОРИТЕТ НАЧАЛЬНИКА

Якось увечері, добре випивши, секретар райвиконкому Ондибаса рішив подзвонити комусь із друзів через міжміський телефон. Як на злість абонент не відповідав: може десь пішов у своїх справах, може міцно заснув. Ондибаєв почав брутально лаятись. Телефоністка відключила його телефон. Тоді секретар райвиконкому власною персоною прибув державним автом до телефонічної станції і власними кулаками вибив телефоністку. Начальник зв'язку з огляду на високе становище Ондибаєва, звелів телефоністці „не зчиняти бучі". Він заявив: „Треба рятувати авторитет Ондибаєва!" („Ізвестія" з 24 січня ц. р.)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Упадок престижу ОН

Престиж — це поняття абстрактне і тому невхопне. Проте, від ступня престижу залежить роля окремих держав у широкому світі. Заник престижу Об'єднаних Націй внаслідок понад сотні совєтських „вето", внаслідок напливу до тієї організації кількадесятьох малих азійсько-африканських країн, які не розуміють міжнародних проблем, привів до кризи, яка квасилася, але тепер виступила назверх у гострих формах.

Формально йдеться про заборгованість СССР, Франції і ще кількох інших держав, які відмовилися будь-що платити до каси Об'єднаних Націй на так звані мирові місії, назвавши їх „нелеґальними", бо, мовляв, ті місії — на Середньому Сході і в Конґо — були вирішені Генеральними Асамблеями, а не Радою Безпеки. Міжнародний трибунал у Гаазі вирішив, що всі досі схвалені Генеральною Асамблеєю, є леґальні й зобов'язуючі, бо Генеральна Асамблея — найвища установа в ОН. Однак названі держави не змінили свого становища, внаслідок чого заборгованість самого СССР дійшла до кругло $60 000 000, і Об'єднані Нації опинились перед банкрутством. ЗДА заявили, що треба застосувати 19 точку чартеру ОН, яка позбавляє права голосу ті держави, що завинили ОН більше, як суму дворічних членських внесків. Усі компромісові пропозиції, щоб дозволити СССР і Франції „зберегти обличчя" і щоб вони все таки зменшили свій борг до каси ОН нижче від суми дворічних членських внесків, не мали успіху, бо СССР їх відкидав. Щоб не доводити до драматичної розгри, за мовчазним порозумінням усіх країн - членів ОН за цієї сесії Асамблеї не відбулося ще ні одного голосування. Очевидно, таке „оминання" 19 статті чартеру ОН — неморальне і немудре. Тому воно породило невдоволення, особливо серед малих і невтральних держав. Але їх реакція теж диковинна: вони схильні просто сховати під сукно згадану точку чартеру, себто насправді самий чартер, і розпочати „нормальні" наради Асамблеї, себто з голосуванням, без уваги на борги СССР.

Американський амбасадор Адлей Стівенсон у своїй промові на Генеральній Асамблеї в минулий вівторок слушно заявив: до чого воно дійде, коли кожна з-посеред 114 членських держав на власну руку вирішуватиме, котра дія Об'єднаних Націй „леґальна", а котра „нелеґальна", і відповідно до того свого рішення буде поводитися? Спершу СССР підірвав престиж ОН, після того приєдналась до тієї акції Франція, не тільки відмовившись платити свої грошові зобов'язання, але й бойкотуючи конференцію роззброєння і даючи вислів свого легковаження ОН у заявах де Ґолля. Потім Індонезія виступила з ОН, бо їй не сподобався вибір Маляйзії до Ради Безпеки. Тепер уже малі азійсько - африканські держави готові викинути на смітник чартер ОН. А Федоренко цинічно заявляє, що це — Америка перешкоджає нормальній праці ОН.

Діялектична форма коекзистенції

У переддень Нового Року з подорожі за океан повернулася в Київ „бриґада Колосової". Що вона могла сказати українському народові про зустрічі з українцями в ЗДА і в Канаді?

Дотепер появилося в совєтській пресі на ту колосовську тему три замітки. У першій повідомлялось, що за океан відлетіла „група культурних діячів УССР". Після кожної офіційної поїздки в совєтській пресі подають бодай коротку вістку про повернення такої-то делеґації „на родіну". Цього разу вістки про це не було. Ми зареєстрували тільки дві заяви учасників „бриґади". Обидві надруковані в новорічних числах, з 1 січня ц. р. У „Літературній Україні" С. Крижанівський надрукував „Братам за океан". Спочатку перелічує він міста, де побувала делеґація, а потім додає: „Але були й інші маршрути нашої подорожі — не тільки від міста до міста, а й від серця до серця . . . У Вашингтоні, Вінніпеґу, Палермо, на американській і канадійській землі ми співали „Заповіт" і клали квіти до підніжжя пам'ятників великому поетові. Ми зустрічалися не лише з українцями, об'єднаними у проґресивних товариствах, а й з усіма іншими, хто до нас приходив". Хвалячись, як делеґатів „розривали", запрошуючи до одних і других „у гостинну хату", автор зазначає, що їх „вітали, як вітер з України", і пересилав новорічний привіт через океан, з побажанням успіхів і „всього, що вміщає в собі діялектична формула щастя". У „Радянській Україні" надруковано того ж дня інтерв'ю з письменником Яковом Башем. Він говорив про співака П. Робсона, і лише в одному місці згадав про різні „теплі зустрічі".

З таких „звітів" наш народ довідався, що комуністичних посланців „тепло вітали", „розривали" запрошеннями, що українська еміґрація вважає їх — комуністів, пропаґаторів безбожництва, орденоносців, членів Верховного Совєту УССР — за „вітер з України".

Очевидно — це тільки московська „діялектика". Але вона шкодить українській еміґрації і дезінформує український народ, якому ми зобов'язані додавати надії своєю рішучою поставою.

о. М. М. Соловій, ЧСВВ

КАРДИНАЛ ЧИ ПАТРІЯРХ?

(Уваги про гідності Його Eміненції Кардинала Йосифа)

(I)

Найменування Верховного Архиєпископа і Митрополита Києво - Галицького Кир Йосифа Сліпого на Кардинала викликало серед українців у цілому світі велику радість й одушевлення. Римський Архиєрей Папа Павло VI 25-го січня 1965 р. нагородив нашого Митрополита - Ісповідника найвищою церковною гідністю і тим оцінив його великі заслуги, терпіння та ісповідництво перед цілою Вселенською Церквою. Також через номінацію на Кардинала Верховного Архиєпископа і Первоєрарха Української Католицької Церкви Папа Павло VI високо підніс престиж нашої переслідуваної Церкви в очах усього християнського світу.

Та завданням цієї статті не є давати коментар до самого факту чи до номінації з дня 25-го січня 1965 року. Нам ідеться радше про те, щоб з'ясувати значення, зміст, вартість та змисл найвищих церковних гідностей, що їх має наш новонайменований Кардинал Йосиф. Такий історично-канонічний коментар є тим більше потрібний, що серед ширших кругів нашого українського суспільства панує не раз разюча і болюча непоінформованість відносно подій церковного життя, а брак належного зрозуміння церковних гідностей і титулів викликає часто непотрібні емоційні відрухи, кваси, нарікання, жалі і претенсії до Апостольської Столиці.

Єпископ - Екзарх

Першим ступнем у церковній єрархії є Єпископ. Він заряджує якоюсь єпархією (дієцезією) і виконує на терені тієї єпархії єпископську (пастирсько - адміністраційну, навчальну і судову) владу, яка в церковному (канонічному) праві називається — „юрисдикцією" (судовластям).

Якщо Єпископ даної єпархії виконує свою владу в межах якоїсь церковної провінції - Митрополії, він заряджує своєю єпархією під контролею і надвладою свого Митрополита, згідно з приписами канонічного права.

Якщо ще десь немає зорганізованих церковних провінцій — Митрополій, то Єпископ даної території носить титул Екзарха. Він заряджує своєю паствою під безпосереднім зверхництвом і контролею Римського Архиєрея, і є тільки титулярним Єпископом.

Такими Єпископами - Екзархами були наші Єрархи в Канаді і ЗДА аж до часу створення Митрополії: 1956 року у Канаді і 1958 року у ЗДА. Тоді дотеперішні Екзархи з Вінніпеґу, Едмонтону, Саскатуну й Торонта стали Єпископами - Єпархами із титулом осідків своїх єпархій. Те саме сталося і в ЗДА, коли була тут створена Митрополія: Екзархи з Філядельфії і Стемфорду стали Єпархами Філядельфійської Митрополії, до яких 1961 року ще долучилася єпархія св. Миколая в Шикаґо.

На теренах, де ще немає створених Митрополій, наприклад, у Бразилії, Арґентині, Австралії, Німеччині, Франції та Британії, існують і далі Екзархи, підчинені безпосередньо Апостольській Столиці.

Митрополит - Архиєпископ

Другим ступнем у церковній єрархії є Митрополит. Він — крім своєї єпископської влади у своїй єпархії — виконує окреслену церковними канонами владу теж у підчинених його митрополії єпархіях. Установа митрополії походить ще з перших століть християнства, коли то розподіл єпархій і митрополій придержувався адміністраційно-політичного розподілу Митрополій — Країв Римської Імперії.

Митрополит має звичайно титул Архиєпископа, що тільки означає, що він є старший або перший між єпископами своєї Митрополії. Кожний Митрополит з титулярним Архиєпископом осідку своєї Митрополії. Так, наприклад, Митрополит Галицької Митрополії (створеної в 1809 році) мав титул Архиєпископа Львівського, бо ж Львів був осідком Галицького Митрополита.

Верховний Архиєпископ

У східньому канонічному праві — крім влади Митрополита — є ще Верховна Архиєпископія.

Верховний Архиєпископ — (Archiepiscopus Maior) — це найвищий зверхник якоїсь Помісної (Крайової, Національної чи Державної) Церкви. Він може мати під собою більше Митрополій, а над собою має тільки найвищу церковну інстанцію Вселенської Церкви, Римського Архиєрея.

На основі канонічного права Східньої Церкви, проголошеного Папою Пієм XII у декреті з 2-го липня 1957 року („Клері Санктітаті"), Верховний Архиєпископ має право: призначати і висвячувати єпископів, творити нові єпархії, обмежувати чи розширяти границі єпархій, переносити чи замінювати митрополитів і єпископів, вдержувати постійний Синод своєї Церкви, приймати зречення митрополитів чи єпископів, переглядати й апробувати видання літурґійних книг, наглядати над чистотою обряду і зберіганням церковної карности, диспензувати від різних церковних законів, подружніх перешкод тощо.

З того бачимо, що Верховний Архиєпископ має таку саму церковну владу, як її мають Патріярхи Східніх Церков.

І ось під днем 23-го грудня 1963-го року Апостольська Столиця офіційно заявила і пояснила, що Митрополит Галицький є — згідно з канонічним правом — Верховним Архиєпископом, і тому всі права Верховного Архиєпископа має теперішній Митрополит Галицький і Київський Йосиф Сліпий.

Патріярх

Патріярхи — це Верховні Архиєпископи визначніших Церков, що або свій початок виводять від св. Апостолів, або таких, що їх церковна влада і значення зросли внаслідок церковно - політичних обставин при згоді Вселенських Соборів й одобренні Римського Архиєрея. Не може бути Патріярхом той, хто не є Верховним Архиєпископом, отже назва Патріярха — це специфікація не влади чи гідности, але тільки поваги і почесного першенства. Це значить, що в привілеях і правах церковної юрисдикції між Патріярхом і Верховним Архиєпископом немає істотної різниці.

Патріярхам (як і Верховним Архиєпископам) прислуговує титул: „Блаженніший" або „Блаженство". На першому Вселенському Соборі в Нікеї (325 р.) встановлено назву „Патріярх" за трьома Церквами: Римською, Олександрійською та Антіохійською. Опісля на 4-му Вселенському Соборі в Халкедоні (451 р.) гідність патріяршу признано Царгородській та Єрусалимській Церкві. У пізніших століттях навіть була постала теорія т. зв. Пентархії („п'ятивластя"), що уважала установу 5-ох Патріярхатів: Римського, Олександрійського, Антіохійського, Царгородського і Єрусалимського за 5 „змислів" Вселенської Церкви.

У століттях після поділу Церков гідність Патріярха дістають ще такі Церкви: Болгарська, Сербська, Московська та Румунська.

Болгари проголосили вперше свій Патріярхат (в Орхиді) 927 року і дістали на це згоду Апостольської Столиці з Риму, але Візантія — завоювавши політично Болгарію — скасувала цей Патріярхат в 971 р. Коли ж болгарський цар Самуїл — прогнавши візантійців — відновив 986 р. Болгарський Патріярхат, то завойовник Болгарії, візантійський цісар ВасильII Болгаровбивник скасував його знову в 1018 р. Та сама доля стрінула відновлений 1204 р. Болгарський Патріярхат, бо після нового поневолення Болгарії Візантією болгари втратили свій Патріярхат у 1393 році. І щойно тільки в 1951 році теперішній царгородський патріярх Атенагорас визнав Болгарський Патріярх.

Сербський Патріярхат, вперше проголошений у 1353 році, скасувала Візантія в 1459 році, як теж відновлений в 1557 році скасувала знову Візантія в 1766 році. Вкінці, серби проголосили остаточно свій Патріярхат у 1920-му році, і на нього погодився царгородський Патріярх.

Румунський Патріярхат був ще встановлений в 1859 році, але його визнав Царгород тільки в 1925 році.

Московський Патріярхат, створений за згодою Візантії (царгородського патріярха) в 1589 році, був скасований царем Петром I у 1721 році. Але, після упадку царату, Московський Патріярхат був відновлений на Всеросійському Православному Соборі в 1917 р.

(Далі буде)

ЩЕ НЕДАВНО . . .

Ще недавно ми в травах
купали замислені очі . . .
Падали сині сливи —
й розбивалися на землі.
Короткі були, у росах
великих, ночі,
І снилося журавлям:
У вирій летять журавлі.
А вітер громадив хмари
в непевні копиці. —
Фіолетове сіно хмар
не сушилось ніде,
Бо з нього капали краплі,
як теплі зерна пшениці.
А люди казали,
що то тільки дощ іде...

МАРІЯ ВАРАНДІЙ
м. Львів

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІНСТОН ЧЕРЧИЛЛ

Простудіювавши спомини Вінстона Черчилла, шість томів, написаних ним самим у березні 1948 р. в Чартвелл Веєтергем, Кент, "From War to War, The Second World War", видані в перекладі на російську мову в-вом імени Чехова в Ню Йорку 1955 р., та Winston Churchill "The Era and the Man," видані в-вом Harper & Br., New York 1953 by Virginia Cowles, можу сміливо твердити: Вінстон Черчилл ставився до української справи неґативно і навіть ворожо.

В короткім дописі неможливо подати його оригінальні, крайньо ворожі до української справи виступи. Для нього український нарід не існував зовсім, а Україна — це провінція Росії. Зацікавлених відсилаю особливо до VI тому згаданих його споминів. В. Черчилл зрадив Польщу, пхнув до війни, а опісля віддав большевикам.

Роман Коцик
Рочестер, Н. И.

ПРО ПОКАЗ МОДИ

В щоденнику „Свобода" з 26-го січня 1965 року була поміщена стаття п-і Софії Наумович — „Про показ моди".

Стаття написана дуже образливо для пань, які цей показ організували.

Авторка статті не зрозуміла, що показ моди був організований не на те, щоб рекламувати й без того багаті фірми, а на те, щоб із прибутку цієї імпрези допомогти нашим бідним удовам і сиротам.

Пані вкладають свою працю, приготовляють імпрези і буфети без жадної для себе користи. Їхня нагорода — це листи подяки, які приходять від тих, що одержали поміч.

Фонди на це збирається із організованих панями показів моди й вечірок.

Вважаю, що подібного роду статті не приносять нікому користи. Тому вірю, що вони більше не появляться в „Свободі".

Степанія Ворох
Нюарк, Н. Дж.

НЕ КАЛЕНИК, А ПЕТРО ЛЕСЮК

Прочитавши у „Свободі" ч. 16 з 26-го січня ц. р. допис п-з. „Вашинґтон відзначає 25-ліття Карпатської України", уважаю за відповідне виправити одне ім'я в доповіді д-ра М. Кушніренка на тему „Карпатська Україна за доби ЧСР та проголошення самостійности", у такому реченні: „Тоді то згинув фільмовий оператор, американець Каленик Лесюк, що накручував фільм про бої". Отже, замість Каленик Лесюк має бути Петро Лесюк, син Каленика. Сам Каленик Лесюк, вернувшися з Карпатської України в Америку, прилюдно розказував про трагічну смерть свого сина Петра під час боїв карпатських січовиків.

Петро Задорецький
Акопік, Мд.

ПРО ОПЕРУ „КАТЕРИНА" МИКОЛИ АРКАСА

У „Свободі" та інших газетах останнім часом появилося декілька повідомлень про показ опери М. Аркаса „Катерина". Ще раніше повідомлялось, що в Арґентині переведено його ж ілюстровану „Історію України", яку написав він для сина. Той син — д-р Микола М. Аркас, живе поблизу Ню Йорку на скромну старечу пенсію і вже майже втратив зір. Коли я запитав д-ра Миколу Аркаса, чи одержав він хоч декілька примірників „Історії України", чи бодай якусь суму грошей з будь-якої вистави опери свого батька, відповідь була „ні". Знаю, що прибутків з вистав, якщо і бувають, то дуже скромні. Але все ж треба було б подумати і про належний по родинній лінії коли не гонорар, то подарунок, для М. М. Аркаса. Він той, хто чудово переклав на українську мову „Іліяду" і все ще сподівається, що українська заокеанська громада видасть ту працю. адреса:
Dr. M. Arkas, 154 Prospect Ave., Sea Cliff, N. Y.

Л. Полтава

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ШЛЯХЕТНЕ ЗМАГАННЯ

Пане Редакторе!

Ми, як бачите, працюємо за кличем „догнать і перегнать", цим разом Ваш зарозумілий Схід ЗДА. Все це, очевидно, робиться, щоб показати, що в нас на „Дикому Заході" люди не обов'язково ходять із „ґанами" на поясі і в конячій шкірі, а от, на злість всім нюйоркчанам й іншим по той бік країни, дістали ми цього року Проклямацію таки перші, бо вже 8-го січня мали від губернатора. А Ваші нюйоркчани та цюджерзці хай скиснуть із злости. Навіть Академію почали за п'ять хвилин перед 4-ою, щоб таки було раніше від тих, що також організували свої академії на 4-ту по всяких містах, беручи із Міннесоти приклад . . .

М. Д.
Мінneaполіс, Міннесота.

„Свято польської столиці"

Так лицемірно називає московська „Правда" з 17-го січня цього року 20-ту річницю нового поневолення Польщі. Росія не вперше окупувала ту країну і не змінює значення, що сучасна окупація чи сателізація дозволяє покищо на зовнішню незалежність Варшави . . .

З нагоди того сумного 20-річчя до Варшави прибула совєтська делеґація на чолі з маршалом авіяції С. Руденком, були промови в Палаці Культури, були пісні й лилося вино . . .

Маршал Руденко виявився „знавцем" польської історії, заявивши, що саме тепер Варшава відзначає своє 700-річчя. Але він „забув" про іншу подію, значно ближчу, яка відбулася, може, й на його очах. Двадцять років тому совєтська армія підійшла до порогів польської столиці. Відважний патріот генерал Бор-Коморовський очолив протинімецьке повстання. Та як не закликали, як не благали повстанці Варшави про допомогу — частини совєтської армії спокійно стояли на порозі міста. Москва очікувала, поки гітлерівці виб'ють цвіт польської нації, героїчних учасників спротиву.

Тому, повідомляючи про перебування совєтської делеґації у Варшаві, „Правда" писала: „Були покладені вінки на кладовищі - мавзолеї совєтського солдата, на могилі невідомого солдата, біля пам'ятника Братства по зброї і в інших місцях".

Оті „інші місця" — це колишнє варшавське ґетто, де загинули десятки тисяч жидів, поляків та людей інших національностей, залишених „братами по зброї" на вірну смерть з рук гітлерівців.

Правда про московський злочин під стінами Варшави вийде повністю на світ Божий, коли Польща стане справді вільною державою, а не „панствем людовим" — без голосу народу.

З української преси

ЗА РАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТКУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ РОКОВИН

Поставлений в заголовку темі присвячує редакційну статтю вінніпезький тижневик „Новий Шлях" з 30 січня 1965 р. Основні думки надрукованої п. н. „Національно - державні роковини" статті такі:

„Саме час, коли українська громадськість, наші національні й громадські організації спільно й поокремо відзначають за своїми внутрішніми спромогами великі роковини Державности й Соборности України, тут і там запрошуючи на ті святкування представників влади і місцевої адміністрації та діячів культури й науки. І ми тішимося, коли на таких наших святкових імпрезах ці представники заявляють нам свою солідарність і моральну підтримку в боротьбі за здійснення й завершення наших державних Актів. І ми намагаємося, за спромогою, ці наші роковинні імпрези влаштовувати якнайбагатшими, якнайбільшими, щоб заімпонувати нашим „чужинним приятелям"; ми підшукуємо якнайкращих промовців, щоб вони якнайдокладніше з'ясували епохальне значення наших роковинних Актів, зобразили якнайкращому світлі нашу геройчну історію, щоб ще більше приєднати до себе цих наших „чужинних" приятелів, запалити х палкістю наших патріотичних виявів до „обездоленої" України . . .

Але ж бо така „репрезентативна" імпреза не одна в році й не єдина відзначає „Великі Роковини" чи інші ювілейні дати. Залежно від численности української громади, її політичної й організаційної зрізничкованости — їх декілька, до того майже в тому самому часі, щоб, захорони - Боже, свої члени і „прихильники" не пішли ще й до сусідів.

Починаючи з листопада, продовж усього зимового сезону, заливає наше національне життя повінь цих же „високопатріотичних" національних імпрез, святкових академій, бенкетів і інших „ювілеїв". І всі вони „загально - національні", і всіх їх зобов'язана вся українська громадськість відвідувати, а всі мистецькі сили й ансамблі мають включитись у виконання їхніх програм.. Буває, що „батьки народу" в своєму агальнонаціональному вияві зо сил упадають, біґаючи з одної „загально - національної" на другу „високопатріотичну", бо всюди треба націю репрезентувати.

Якщо ми справді хочемо бути зрілою політично й громадсько спільнотою національною, то вже пора покінчити з „імпрезовим" патріотизмом, заставити греблі їхній повені, а всі наші сили спрямувати на творчу, конструктивну працю внутрі наших організацій. У першу чергу — найважливіше — виховання нашої молоді, наших дітей — від найменших у „Садочках", почерез Рідну Школу, Дорости, аж до молодечих — юнацьких — організацій. А тоді ця молодь буде й на наших патріотичних імпрезах і вона буде їх організувати й виконувати!

Святкування національно-державних роковин — надто відповідальна справа. Це має бути виявом нашої політично - громадської зрілости, досягнень нашої культури і показом довкіллю в належній мистецькій формі. І цим щойно зможемо приєднати нашій Визвольній справі справжніх приятелів".

ЧИ ЛИШЕ БЮРОКРАТИ?

Колишній моряк Чорноморської фльоти Іван Кузьмович Сляднів, важко поранений у бою, не був визнаний інвалідом війни, — пише „Рабочая Газета" (ч.18).

Чому? — запитує часопис.

Бо завідуючий Бердянської управи соціяльного забезпечення Казанджян і старший інспектор Кузьменко були черстві та проявили бездушність.

Мало цього. Важка доля спіткала і сина цього старого інваліда — Віктора. Він хотів помогти батькові і самовільно пішов з праці Бердянського рибного комбінату. За це був покараний подвійно: поки доїхав додому, батько помер, а його самого звільнили з праці.

Домогосподарка із Кривого Рогу Л. Бондаренко, інвалід Віктор Валяїв із Нових Санжар Полтавської области, учасник війни Якилина Бугаєць з Глобинського району та багато-багато інших, — всі вони розповідають про те зло, що їм принесли нібито бюрократи та бездушні службовці. Газеті, звичайно, страшно признатись, що все зло — сама система московського комунізму в Україні.

ГЛУЗУЮТЬ, А ВОНО ТАК НАСПРАВДІ

У січневій „Україні", київському тижневикові, подається нібито мовна смішовинка — заява Піскуна: „Прошу дати мені обов'язково відпустку, так як я хочу жениться на три дні. Прошу не відмовити."

Глузують, а воно так насправді!

Володимир Душник

ЗУАДК — НАШ ТВІР І НАША ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

(2)

Родина Г. з чотирма дітьми по довших стараннях ЕП ЗУАДК разом з бюром Високого Комісара, виїхала до Канади. Як не дивно, в Канаді, де є велика українська громада, не знайшлося наших людей, які взяли б на себе обов'язок заопікуватися родиною Г. Зробили це чужі люди за посередництвом уряду Високого Комісара, які дали приміщення і повне удержання для всієї тієї родини, доки вона не стане на власні ноги.

Відшкодування від німецького уряду

Одною з ділянок, якій тепер ЕП ЗУАДК найбільше присвячує уваги, є відшкодування за переслідування гітлерівським режимом під час другої світової війни. Треба признати, що за допомогою ЕП відносно велике число українців дістали бодай частково відшкодування. Хоч фонд Високого Комісара (45.000.000 марок), одержаний від німецького уряду згідно з угодою від 5 жовтня 1960 р., вже розподілено, ЕП ЗУАДК разом з іншими волюнтарними організаціями вживає заходів, щоб вплинути на німецький уряд і дістати на цю ціль додатковий фонд.

Це одна справа, а друга добитися, щоб німецький уряд через Бундесферваль-тунґсамт у Кельні задовільно полагоджував всі прохання про відшкодування тих осіб, що були переслідувані націонал - соціялістичним режимом, головно всіх колишніх політв'язнів і осіб, що були насильно вивезені на роботу до Німеччини і внаслідок переслідування втратили своє здоров'я.

Треба подивляти малий персонал ЕП ЗУАДК, який з незначними фондами виконує таку велику роботу. Вага цієї роботи полягає не тільки в тому, щоб виєднати згадане вище відшкодування, але й в тому, щоб на міжнародному форумі зняти з українців тавро „коляборантів" і доказати, як багато було їх, переслідуваних націонал - соціялістичним режимом, і який опір ставив український нарід нацистському окупантові. Представник ЕП ЗУАДК своїми виступами на міжнародних зустрічах мав у цій справі значні успіхи, і про це повинні знати всі українці, а не тільки ті, що зголосили свої претенсії на відшкодування.

А. Г. зі Швеції пише в листі з 16 грудня 1964 р.: „Щиро Вам дякую за листа і складаю глибоку подяку за Ваш труд. Бо коли б не Ви, Панове, то я б не одержав ні одного сотика з допомоги Високого Комісара.... Ніхто не знає, якою великою поміччю стали ці гроші для мене і моєї родини, коли я є інвалід і не можу сам заробити ні одного сотика".

Таких, як п. Г., є сотки, якщо не тисячі. Виплата навіть відносно невеликого відшкодування, була для них великою підмогою, коли взяти до уваги, що всі ці люди внаслідок переслідування втратили здоров'я і в багатьох випадках живуть у дуже важких матеріяльних умовах.

Крім таких листів з подяками ЕП ЗУАДК дістає, як признання, навіть гроші на продовження цієї акції, але цих грошей абсолютно замало, щоб воно могло вповні вив'язатися із своїх завдань.

Фонди ЗУАДК останнім часом так змаліли, що на продовження діяльности Европейського Представництва він може давати лише мінімальну суму, що нею годі і чинш заплатити, а платні директора і працівників такі низькі, що аж дивно, що всі ці люди залишаються при цій роботі, маючи куди кращі можливості заробітку в німецькій економіці. З признанням треба відзначити роботу працівників ЕП ЗУАДК в Австрії, Бельгії і Франції, які, не одержуючи жадної платні, власними грішми оплачують бюрові витрати.

В Европі, головно в Німеччині і Австрії, багато старших віком і хворих українців за посередництвом ЕП ЗУАДК дістало опікунів: англійців, бельгійців, французів. Навіть в Індії та Австралії знаходяться люди, які хочуть допомагати українським залишенцям. Вони пересилають досить поважні суми грошей (одна англійська народна школа перебрала опіку над бідною вдовою з 4-ма дітьми і висилає їй 10 фунтів щомісяця). В такий спосіб нав'язується кореспонденція — приятельські відносини з людьми різних національностей, і при цьому виникають можливості інформувати чужинців про нашу країну і наш нарід. Українці посилають цим людям книжки, журнали і описують своє життя вдома і на чужині. ЕП ЗУАДК часто виступає як посередник у цих зв'язках, в багатьох випадках робить переклади листів, а то й веде всю кореспонденцію. Це також нелегка робота, яка вимагає людей і часу.

Наша громада мусить призадуматися над тим, щоб скріпити катастрофічний фінансовий стан ЗУАДК і його Европейського Представництва, щоб дати йому можливість і в майбутньому виконувати таку цінну для всіх українців діяльність. Не можемо допустити, що б Европейське Представництво з браку фондів було змушене зліквідуватись, залишаючи тисячі наших людей без опіки.

З усіх українських установ тільки ЗУАДК через його Европейське Представництво користується міжнародним статусом, і тільки він може вести харитативну діяльність у таких розмірах.

Допоможім йому вести її далі!

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіти і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів УН-Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ 22-го СІЧНЯ

В ДІТРОЙТІ, МИЧ

22-го січня 1965 року делеґація від української громади під проводом ред. Михайла Бажанського, голови метроп. Відділу УККА на Дітройт — відвідала посадника міста Джероме П.Кевано в справі підписання Проклямації Дня Самостійности України. На щоглі вже від ранку був вивішений український прапор.

Підписавши Проклямацію, посадник в асисті трьох достойників міста разом з українською делеґацією узяв участь в поновному піднесенні українського прапору. З цієї святкової події були пороблені знимки для преси і телевізії. Присутніх було 25 представників від українських організацій, установ та преси.

Було багато молоді в українських національних одягах.

В цей самий день українська делеґація з одинадцяти осіб вибралася двома автами до столиці стейту Мишиген-Ленсінґ, щоб теж підписати Проклямацію Дня Самостійности України у губернатора Ромні. Губернатор Ромні з великою радістю приняв українську делеґацію і видав для стейту спеціяльне проголошення по радіо і до преси окремий комунікат.

В неділю 24 січня 1965 відбулася величава Академія при великій участі української громади. Гостем був посадник міста ДітройтДжероме П. Кевано. Його промова була незвичайно продумана і гарно виголошена.

Святкову промову в українській мові виголосив генерал Михайло Крат.

В концертовій частині взяла участь Капеля Бандуристок СУМА ім. Пилипа Орлика під мистецьким керівництвом П. Потапенка. На залі були присутні представники поневолених Москвою Народів та визначні особи міста і стейту. Всі імпрези, присвячені 22 січня, розпляновані і переведені спільно обома Відділами УККА метрополії Дітройт і Гемтремк.

М. О.

У ЧЕСТЕР, ПА.

Свято Української Державности у Честер, Па почалося тим, що посадника міста Честеру п. Джеймса Горбі, який підписав проклямацію проголошення дня 22 січня 1965 „Днем Української Незалежности, відвідала делеґація, до складу якої входили: Впр. Прот. о. Петро Липин, парох Укр. Кат.Церкви св. Духа, пастор І. Беркута з Української Євангелицько-Баптиської Церкви, інж. Сергій Шевченко, голова Відділу УККА, п. Богдан Стельмах заст. голови, пані Софія Єдинак — секретар відділу УККА, панство Василь і Лідія Кий — члени УККА і Анатолій Беркута.

В той день було святочне піднесення Американського і Українського прапорів над будинком міської управи. Були присутні духовні провідники Українських Церков, шкільна молодь та багато-багато українців. Посадник Дж. Горбі відчитав проклямацію проголошення 22 Січня 1965 „Днем Української Незалежности, а п. Іван Михальцевич подякував посадникові, виголосивши коротеньку промову англійською мовою. Дівчинка з укр. кат. школи вручила посадникові міста квіти. Свято розпочала відспіванням американського Гимну і закінчила відспіванням Українського Гимну пані Люба Гавриляк.

У неділю 24 січня у залі Українського Народного Дому відбувся концерт і бенкет, присвячені відзначенню 47-ліття проголошення Української Держави. Програму концерту виконали: мішаний хор УПЛіги під орудою Петра Куриленка; панна Евгенія Турянська, відспівавши „Любіть Україну" — муз. Фоменка; деклямували панна Люба Лесик „Ой, що в Софіївському". — думу Павла Тичини і Льоня Катеринчук „До побачення Україно" Івана Бахора.

Головними промовцями в українській мові був п. М. Пізнак — адвокат з Ню Йорку і пані Анна Івахів-Вадіно, адвокат з Честеру.

Вступне слово мав Впр. Митр. Прот. о. О. Мицик.

Гостями концерту і бенкету були: посадник міста Джеймс Горбі з дружиною, сенатор Кляренс Бел з дружиною, Франсіс Катаня - суддя з дружиною, панство Микола і Анна Вадіно, адвокати з Честер, шеф поліції міста Честер п. Бейл, Впр. Прот. о. Петро Липин, парох Укр. Кат. Парафії з Честер, Впр.Прот. о. О. Мицик, парох Укр. Православної Парафії з Честер та І. Беркута, пастор Укр. Євангелицько-Баптиської парафії.

Концертову залю гарно удекорувала панна Дорті Яцик та молодь обох парафій.

Присудніх було понад 350 осіб.

Після концерту голова відділу УККА інж. Сергій Шевченко відкрив бенкет, привіташи гостей та усіх присутніх і попросив Впр. Прот. о. Петра Липина прочитати молитву.

Було відчитано привітання від губернатора В. Скрентона та від сенатора Ската.

Свято відбулося справді соборно. Прийшли українці без різниці релігійної чи політичної приналежности, щоб віддати пошану тим, які перед 47-ма роками творили Великий Чин.

За Відділ УККА у Честер, Па.
Інж. С. Шевченко, голова

ПЛАТА — ПОСМІШКА

„Молодь України" від 26 січня ц. р. розповідає як комсомольці та молодь Львівської телевізійної фабрики, закінчивши робочу зміну, почали ремонтувати телевізори мешканцям міста, і за послуги не беруть грошей. Так собі за „спасибі". Плата — посмішка, як пише газета. Уже і нове слово видумали „спасибівці".

Часопис далі натиснув на молодь: добре було б ремонтувати меблі за „спасибі"; перешивати та ремонтувати одяг за „спасибі"; ремонтувати взуття за „спасибі"; все, все робити додатків за „спасибі" після робочої зміни.

„Спасибі". „спасибівці" — „паростки майбутнього" . . .

Цікаво, як довго ці паростки зможуть проростати?

Українська хроніка

● **В останньому числі квартальника „Канадський Ісляндець"**, що виходить у Вінніпеґу за редакцією судді В. Ліндала, вміщено статтю про поїздку президента УВАН проф. Яр. Рудницького до Ісляндії в серпні 1964 р. та відмічено культурно - наукові зв'язки між УВАН в Канаді і ісляндськими установами в Рейкявіку.

● **У Мюнхені**, на судовому процесі проти членів адміністрації страхітливого нацистського кацету в Бельзені, зізнавав 74-літній професор медицини Вільгельм Пфаннештіль, якого вислано було до Бельзену з Берліна на лікарську інспекцію. Він описав детально, як випадково став свідком вивантажування і вбивства в газовій камері новоприбулого транспорту жидів. Його зверхник у Берліні, діставши від нього усне звідомлення про ті вбивства, був обурений і заповів, що негайно говоритиме в цій справі з шефом Ґестапа Гайнріхом Гімлером. Але д-р Пфаннештіль ніколи не дізнався, чи дійсно та розмова з Гімлером відбулася і з яким вислідом.

ГОЛОВНА УПРАВА КПШ...

Закінчення зі стор. 1-ої

проведення відповідного закону, який у першу чергу треба завдячувати заступникові голови Комітету та президентові УККА проф. Левові Добрянському, до вибору площі, розписання конкурсу на пам'ятник та вибору жюрі, мобілізації потрібних фондів, відправи багатьом ворогам пам'ятника та поборення багатьох перешкод аж до найбільш величавого відкриття пам'ятника 27-го червня 1964 року. Очевидно, що де є світла, там мусять бути й тіні. Не вільна від деяких тіней і праця КПШ, але вони дуже малі і незначні в порівнянні з успіхами та виконаною роботою. До таких тіней звітодавець зарахував і пропущення в поспішньому рішенні ім'я Президента УНР в екзилі з Пропам'ятної Грамоти. Проф. Р. Смаль-Стоцький запропонував, щоб цю помилку направити та привернути первісний текст Грамоти, приготований і запропонований ред. А. Драганом, який включав згадку про Президента Української Народної Республіки в екзилі, д-ра Степана Витвицького зараз після згадки про Президента ЗДА Линдона Б. Джансона. У користь цієї пропозиції висловилися опісля й інші звітодавці та дискутанти й її прийнято без одного голосу спротиву під кінець нарад.

ЗВІТ ЕКЗЕКУТИВНОГО ДИРЕКТОРА

З черги звітував екзекутивний директор Комітету п. Иосип Лисогір. Голова Комітету проф. Смаль-Стоцький говорив про те, що зроблено, а звітодавець плянує сказати, як усе це зроблено. Бо справді виконано неймовірне, а будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні можна окреслити, як велику, сьогодні вже історичну драму, безприкладну в історії Американської України. Звітодавець згадав про ініціятиву очолюваного ним тепер Українського Народного Союзу в заходах у справі будови, про рішення конвенції УНС в 1958-му році та про початкові заходи тодішнього головного предсідника УНС сл. п. Дмитра Галичина в Конґресі ЗДА і внесення в цій справі початкової резолюції сенатором Дж. Джевітсом. Дальшу і рішальну акцію в Конґресі повів проф. Лев Добрянський, мавши в своїх заходах найбільше зрозуміння і підтримки в сенатора Еверетта Діркcена, особистого приятеля покійного Івана Дужанського. Звітодавець дальше говорив про поодинокі фази заходів, згадуючи труднощі, що їх Комітет зустрічав у своїй діяльності. У здійсненні цього великого задуму була дослівно вмішана ціла країна, як і противні чужі великі сили. Окремо говорив звітодавець про працю канцелярії Комітету, яка під проводом мін. Юліяна Ревая та при мінімальних силах виконала найширшу в своїх розмірах працю. Під час цієї величезної акції були сумніви і невдачі, були труднощі й непорозуміння, але був великий ентузіязм і була тверда основа та, головно, максимальне зрозуміння серед американсько-українського громадянства і тому плян здійснено. Пам'ятник своїть і всі праці закінчено. На закінчення свого звіту, п. Иосип Лисогір висловив подяку всім, що брали участь у працях Комітету, висловив подяку скульпторові Молодожанинові й архітектові Жукові та, в першу чергу великій Українській Громаді.

ЗБІРКА ФОНДІВ ПЕРЕСТУПИЛА ВСІ СПОДІВАННЯ

До найсвітліших моментів у праці Комітету належить збірка фондів на будову пам'ятника, яка перейшла всі навіть найсміливіші сподівання — твердив у своєму звіті касир Комітету п. Ігнат Білинський. Точний звіт та всі розрахунки Комітету будуть своєчасно опубліковані. Звітодавець згадав загально, що всі прибутки Комітету виносили по день 31-го грудня 1964-го року 411,037.51 долярів, з чого збірка пожертв від громадянства виносила за чотири роки (1961-1964) — 327,-218.00 дол., впливи з імпрез та публікацій під час відкриття пам'ятника дали загальну суму 59,538.86 дол., а відсотки і дивіденди від ульокованих в банках грошей принесли 24,-280.65 дол. Усі видатки по кінець грудня 1964 р. виносили 358,830, 87 долярів, отже з кінцем грудня в касі Комітету було ще 52,206.64 дол. Із цієї суми ще треба покрити і вже частинно покрито залеглі рахунки, але також передбачається ще деякі прибутки. В цій хвилині Комітет має ще до розпорядження 33,059.28 дол., але ще є й деякі не покриті рахунки. Звітодавець звернув увагу на малі адміністраційні видатки.

ЗВІТ СЕКРЕТАРЯ

Доповняючи звіти попередніх звітодавців, секретар Комітету д-р Ярослав Падох згадав, що працю Комітету характеризує й факт, що він відбув усіх 64 формальні засідання, але поодинокі члени Комітету працювали — можна б сказати — повний час для справи пам'ятника, зокрема в останніх місяцях перед його будовою й відкриттям. Характеристикою тієї праці могли б послужити й величезні архіви із тисячами листів, різними договорами і контрактами, не згадуючи вже про безчисленні особисті й телефонічні розмови. Протоколи з нарад Комітету становлять сьогодні поважний том історії праці Комітету.

ІНШІ ЗВІТИ

Звіти голови, екзекутивного директора, скарбника і касира доповнив ще загальним оглядом праці канцелярії Комітету її директор мін. Ю. Ревай, а п. Ю. Тамарський поінформував про приготований та висвітлюваний вже документальний фільм із урочистостей дедикації площі та відкриття пам'ятника. За Контрольну Комісію звітував мґр. Іван Винник, подаючи ряд подробиць із касових позицій та розрахунків і стверджуючи у висновку, що все книговодство Комітету є в найкращому порядку, що видатки були роблені дуже обережно і ощадно та що Комісія опіблікує детальний звіт з перевірки каси і активности Комітету.

ДИСКУСІЯ

Над звітами розгорнулася широка дискусія, в якій забирали голос всі учасники нарад. Потверджуючи неймовірні досягнення та успіхи в праці Комітету, дискутанти звертали увагу й на ряд недомагань. Вияснення давали звітодавці. Рішенням привернути згадку про Президента УНР в екзилі в Пропам'ятній Грамоті та відбути з кінцем травня, під час Пропам'ятного Дня урочистість вмурування в постумент пам'ятника Грамоти й інших документів закінчено першу частину нарад Головної Управи Комітету Пам'ятника Шевченкові в суботу, 30-го січня ц.р. Друга частина нарад, на порядку яких є м. ін. вибір Ліквідаційної Комісії, що має приготовити і оформити кінцеві підсумки праці Комітету та передбачену статутом його ліквідацію, бо він уже виконав своє завдання, — ця друга частина нарад має відбутися в найближчих тижнях, після чого відбудуться ще ліквідаційні збори.

КОНҐРЕСМЕН ФЛОД ЗАПРОПОНУВАВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ваними не-російськими колоніями в межах Совєтського Союзу; і

Тому, що вже саме необхідне поширення такого основного знання та зацікавлення може послужити до провалу існуючого міту щодо совєтської єдности, совєтської економії та монолітичної мілітарної могутности та одверто виявили глибину імперіялістичного тоталітаризму і економічного колоніялізму по всій червоноросійській імперії і, зокрема, в межах самого так званого Союзу Совєтських Соціялістичних Республік; і

Тому, що — наприклад — не було загально відомо і тим основного знання та заікавлення що коли мова про географію, історію і демографію славний тепер літак У-2 літав головно понад не-російськими територіями Совєтського Союзу; і

Тому, що, виходячи з основного переконання, що центральною проблемою наших часів є протиставлення імперіялістичного тоталітарного невільництва демократичній національній волі, ми почали б забувати перемогу в психологічній війні, збираючи і законно використовуючи всю правду і всі факти відносно умов поневолення народів Польщі, Угорщини, Литви, України, Чехословаччини, Латвії, Естонії, Білоруси, Східньої Німеччини, Болгарії, континентального Китаю, Вірменії, Азербайджану, Грузії, Північної Кореї, Альбанії, Ідель-Уралу, Тибету, Козакії, Туркестану, Північного В'єтнаму, Куби та інших поневолених націй; і

Тому, що чинники, які набрали знання і зрозуміння долі тих окупованих і поневолених не-російських народів раді би підбадьорити також приховані елементи в Російській Совєтській Федеративній Соціялістичній Республіці, яка охоплює властиву Росію, і допомогти, щоб пригнічений російський нарід нарешті унезалежнився від авторитарної влади і тирапії, яка триває століттями; і

Тому, що ця зброя правди, фактів і ідей успішно протиставиться, заперечить і переможе московську світову комуністичну пропаґандивну кампанію в Азії, Африці, на Середньому Сході, в Латинській Америці і, особливо між новими незалежними й недорозвиненими народами та державами; і

Тому, що це наш обов'язок як вільних громадян з призначням визнати, що поневолені нації сукупно становлять не тільки найперший бар'єр проти гарячої світової війни і дальшої одвертої аґресії збоку московського тоталітарного імперіялізму, але також головний позитивний засіб для поступу світової волі у змагові, який у своїй тотальній формі є психо-політичним; і

Тому, що в погоні за дипломатією правди ми не можемо на довгу мету оминути того, щоб поставити під сумнів московські леґалістичні претенсії щодо „невстрявання у внутрішні справи держав" та інші вигадки, які власне становлять предмет перевірки у світлі морально заснованих леґальних принципів і політичних, економічних та історичних доказів; і

Тому, що у застосуванні духа нашої власної конґресової резолюції про Тиждень Поневолених Народів і чотирьох президентських проклямацій лежить у нашому власному стратеґічному інтересі й інтересі нетоталітарного світу переводити безперервні й наполегливі студії всіх поневолених націй з ціллю знайти нові підходи і нові свіжі ідеї задля перемоги у психологічній холодній війні: отож тому хай буде —

Рішено, що оцим встановлюється комісію, яка має називатися Спеціяльною Комісією для справ Поневолених Націй. Ця комісія має складатися з 10 членів Палати Репрезентантів, з яких не більше як шість можуть бути членами тієї самої партії і яких має покликати Спікер Палати Репрезентантів.

Від. 2. (а.) Вільні місця в членстві комісії не мають поменшувати прав усіх інших членів у виконуванні функцій комісії і мають бути заповнені на такий самий лад, як у випадку первісного вибору.

(б.) Комісія має обрати голову і його заступника з-поміж своїх членів. При відсутності голови, заступник голови має діяти як голова.

(в.) Більшість комісії має становити кворум, за винятком того, що менше число, що його визначить комісія, має становити кворум для цілей таких, як переведення присяг і приймання заприсяжених зізнань.

Від. 3. (а.) Комісія має переводити допити і студії всіх поневолених не-російських народів, які охоплюють народи в Совєтському Союзі і в Азії, а також російського народу з особливою увагою на мораль і леґальний статус червоної тоталітарної контролі над ним, факти щодо відносин, які існують в тих країнах, і способи, якими З'єдинені Держави можуть допомогти їм мирними процесами в їх теперішній боротьбі і в їх аспіраціях привернути свою національну й індивідуальну свободу.

(б.) Комісія має складати такі внутрішні звідомлення Палаті Репрезентантів, як що вважатиме за відповідне, і повинна скласти своє перше загальне звідомлення про висліди своїх допитів і студій, разом з своїми рекомендаціями, не пізніше як 31 січня 1966 року.

Від. 4. Комісія, або кожна належно авторизована підкомісія, має право засідати і діяти в таких місцях і порі внутрі й поза З'єдиненими Державами, переводити такі переслухання, вимагати пред'явлення таких книжок, паперів і документів, переводити такі присяги і приймати такі зізнання, які вона вважатиме за потрібні.

Від. 5. Комісія може затруднювати й винагороджувати таких експертів, консультантів і інших співробітників, які видаються потрібними в ході виконування її обов'язків.

І НА ВЕЧЕРНИЦЯХ ПРОПАҐАНДА

„Яскраво сяють вікна в будинку колгоспника Юрія Палькаш з присілка Яблоне на Закарпатщині, — пише „Радянська Культура" 24 січня ц. р. — Тут проходять вечерниці." Як же виглядають ті вечерниці? „Господар будинку, — пише далі „Радянська Культура", роз'яснює присутнім закон про пенсійне забезпечення колгоспників."

● **Американські психологи ствердили**, що між представниками різних професій найвищий ступінь неспокою і нервового напруження вони завважили у журналістів. Як виходить із дослідів, що їх робив д-р Кателля на Іллінойському університеті, журналісти працюють в більшому нервовому напруженню, ніж водолази, пільоти в часі вправ та директори великих підприємств.

● **Японський імператор** (мікадо) Гіроґіто відкрив в минулому тижні нову сесію парляменту короткою промовою, в якій прославляв демократичну систему, що вможливила блискучий розвиток японської економіки, та закликав до посилення заходів, щоб Японія віздискала у широкому світі довір'я, що ним користувалась перед вибухом другої світової війни.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І її ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК ч. 6

Радіо Ліберті Комітет, Ню Йорк	$10.00
Е. Лесюк, Санта Моніка	10.00
В. Голошко, Янгставн	5.00
Д-р А. Мостович, Лексінгтон	4.00
М. Малий, Шикаго	3.10
В. Садівник, Ратерфорд	3.00
Г. Василенюк, Ню Йорк	3.00
І. Тесля, Бронкс	3.00
С. Гіда, Бруклин	3.00
А. Панас, Рідінг	3.00
А. Кохарський, Гарвей	3.00
М. Левчук, Ню Гейвен	3.00
о. І. Забава, Террівіл	3.00
М. Матвісць, Ром	3.00
І. Юрчак, Шикаго	3.00
М. Тарановський, Сан Сіті	3.00
Д. Капітан, Рочестер	3.00
М. Мандибур	3.00
В. Грицик, Ню Йорк	3.00
А. Королик, Ню Йорк	3.00
В. Вергун, Скрентон	2.60
І. Малий, Шикаго	3.20
М. Квасюк, Перт Амбой	2.00
Д-р С. Павлинський, Шикаго	2.00
Н. Назар, Бруклин	2.00
Р. Борістен-Ткач, Беверлі	2.00
І. Юрчинок, Вайтінг	2.00
Дж. Реденко, Форт Вейн	2.00
И. Оллінський, Лос Анджелес	2.00
Дж. Чойко, Елміра	2.00
Е. Бялий, Бронкс	2.00
О. Стеткевич, Ню Йорк	2.00
Г. Геба, Статен Айлянд	2.00
Д. Мачалаба, Парма	2.00
В. Оріховський, Саммерсет	2.00
С. Свіченюк, Мілстон	2.00
С. Фурманюк, Шикаго	2.00
М. Демянчук, Філя.	2.00
А. Підвербецький Шенектаді	2.00
А. Обуховський, Трентон	2.00
М. Дребич, Бронкс	1.10
П. Назарійчук, Клірвотер	1.00
С. Біловус, Статен Айлянд	1.00
В. Жуковський	
Джерзі Сіті	1.00
Б. Фостяк, Джаксон Гайтс	1.00
Р. Ільницький, Бронкс	1.00
М. Куць, Клівленд	1.00
М. Мельник, Амстердам	1.00
Я. Букачевський, Ніксон	1.00
М. Дутко, Річмонд	1.00
Н. С. Мрикало, Вайтстон	1.00
Нагірний, Флінт	1.00
М. Волосянський, Мидл Виллідж	1.00
Т. Бурка, Філя.	1.00
П. Павлюк, Шикаго	1.00
О. Кміцікевич, Шикаго	1.00
Р. Білинський, Філя.	1.00
Я. Вітоняк, Бруклин	1.00
А. Бабич, Пасейк	1.00
М. Яремко, Гелленвіл	1.00
М. Креср, Бофало	1.00
М. Ступарек, Льораін	1.00
В. Лех, Гартфорд	1.00
В. Лазар, Торонто	1.00
С. Патронік, Алтуна	1.00
І. Цибульський, Сейр	1.00
Р. Барицький, Садбирґ	1.00
Р. Гумс, Соммервіл	1.00
М. Сухарчук, Елірія	1.00
М. Леськів, Вайтстон	1.00
С. Мриґлод, Нюарк	1.00
Б. Ставинський, Бруклин	1.00
А. Проколюк, Шикаго	1.00
М. Коренда, Дітройт	1.00
М. Бедзісь	1.00
Д. Михайлишин, Шикаго	1.00
М. Уздичик, Йонкерс	1.00
К. Котович, Торонто	1.00
І. Йова, Вайт Плейнс	1.00
Е. Держко, Аддісон	1.00
Е. Була, Бофало	1.00
М. Кобилянський, Ню Йорк	1.00
Л. Зелик, Ню Йорк	1.00
В. Знак, Філя.	1.00
І. Федин, Ґрімсбі	1.00
К. Мрикало, Скрентон	1.00
Р. Шевчук, Рочестер	1.00
М. Захаричук, Ню Бостон	1.00
Д-р В. Коропей, Трентон	1.00
Р. Вайда, Ебенезер	1.00
І. Пастух, Ірвінґтон	.50

З-поза залізної заслони надійшла вістка, що 15-го грудня 1964 року по короткій але важкій недузі померла

НАДІЯ з БОРОВСЬКИХ РОГОВСЬКА

Про цю сумну подію повідомляє всіх Рідних, Друзів і Знайомих

РОДИНА в КАНАДІ і СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими, що наш Невіджалуваний Друг і Приятель

бл. п. ВОЛОДИМИР ЛУЦЕЙКО

помер нагло 26-го січня 1965 р. на 61-му році свойого страдального життя.

У смутку:
РОСТКОВИЧІ
ПІДВЕРБЕЦЬКІ і
ВИННИКОВІ

Замість квітів на дві свіжі могили
бл. п. КОНСТАНТИНИ ШЛЕМКЕВИЧЕВОЇ
та
бл. п. СОФРОНА ФЕДІВА
складаємо 20 долярів
на Український Публіцистично-Науковий Інститут.
Стефанія й Осип ФЕДОРИКИ

Замість квітів на могилу нашого Дорогого Свояка
св. п. д-ра РОМАНА СТЕТКЕВИЧА
складаємо суму 15.00 долярів
на Дар Українському Воєнному Інвалідові.
Клавдія, Михайло і Реня ЧОРНОДОЛЬСЬКІ

Замість квітів на свіжу могилу
Дорогої нам
бл. п. Константини Шлемкевич
складаємо 35 долярів
на Пресовий Фонд „Листів до Приятелів".
Ростислава ТЕМНИЦЬКА
Іриней і Софія ТЕМНИЦЬКІ

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими, що 26-го січня 1965 року в Брукліні, несподівано помер

СЛ. П. ВОЛОДИМИР ЛУЦЕЙКО

уроджений 4-го жовтня 1904 р. в Любичі Княжій, Україна, кол. політичний в'язень польських та німецьких тюрем, член Управи 2-го Відділу ООЧСУ, активний член Організації Українського Визвольного Фронту і член Головної Управи УСПВ.

Похорон відбувся в суботу 30-го січня 1965 р. з похоронного заведення П. Яреми до української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а потім на кладовище св. Реймонда в Бронксі, Н. Й.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОМУ!

УПРАВА II ВІДДІЛУ ООЧСУ в НЮ ЙОРКУ

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими, що 26-го січня 1965 року в Брукліні, несподівано помер

СЛ. П. ВОЛОДИМИР ЛУЦЕЙКО

уроджений 4-го жовтня 1904 р. в Любичі Княжій, Україна, кол. політичний в'язень польських та німецьких тюрем, член Головної Управи УСПВ, член Організації Українського Визвольного Фронту і член Управи 2-го Відділу ООЧСУ в Ню Йорку.

Панахида в п'ятницю, 29-го січня 1965 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

Похорон в суботу, 30-го січня 1965 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а потім на кладовище св. Реймонда в Бронкс, Н. Й.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОМУ!

ГОЛОВНА УПРАВА
УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

МИКОЛА ЛІВИЦЬКИЙ
Голова Виконавчого Органу Української Національної Ради

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

(11)

8. „Максималістичні" чи „реальні" вимоги в нашій політиці.

В українському політичному світі можна почути тепер голоси (правда, нечисленні і не ясно висловлені), що не треба нам виступати в цьому моменті з максималістичними, мовляв, нереальними вимогами на міжнародному форумі, себто не треба сьогодні підкреслювати постуляту відновлення самостійности України. Згідно з цими голосами, треба тепер наголошувати такі справи, як ґеноцид (народовбивство), депортації українців з рідних земель, русифікацію тощо.

Звичайно, треба протестувати проти всіх цих жахливих явищ на нашій Батьківщині. Але тільки завжди і скрізь разом з вимогою відновлення справжньої самостійности української держави. Ці ніби нереальні наші вимоги ми ставимо вже понад сорок років. І за цей час ми маємо великі успіхи, великий поступ нашої національно-визвольної справи і в світі, і серед власного народу. Але ці успіхи і цей поступ ми завдячуємо саме тому, що не перестаємо ставити наших максимальних вимог. Щоб ці, сьогодні нереальні вимоги могли стати колись реальними, ми не можемо перестати постійно їх висувати. Тим більше, що ці вимоги починають усе більше сприймати поважні чужинецькі політичні кола!

В чужинецькому світі було в останніх роках багато позитивних для української визвольної справи фактів, як наприклад, резолюція Конґресу ЗДА в 1959 р. про т. зв. „Тиждень Поневолених Націй", де згадано й Україну, як країну, що має право на відновлення своєї незалежности. Виступ кол. прем'єра Канади Діфенбейкера в 1960 р. на форумі Об'єднаних Націй — також із згадкою про український народ. Виступ кол. віце-президента Ніксона або американського представника в ОН Стівенсона. Виступ французького президента де Ґолля з вимогою права на самовизначення для неросійських народів Совєтського Союзу. Таких прикладів можна було б навести більше. В 1964 році відслонення пам'ятника Шевченкові мало велике значення для нашої справи. І коли в тому році справа визволення України ввійшла в програму Республіканської партії Америки, то за чотири роки може це саме стоятиме і в програмі Демократичної партії Америки ...

Отже, якщо визначні чужинці щораз більше сприймають наші вимоги, то як би ж виглядало, коли б самі заінтересовані, ми, українці — перестали ставити оті „максималістичні", самостійницькі вимоги!

Ми маємо їх виставляти, бо маємо надію переконати щораз ширші кола політичного західнього світу в реальності постуляту самостійної України. І ми маємо їх виставляти, бож ми перебуваємо тут, на чужині, як речники українського народу, який там, у підневольних умовах, не має можливости свобідного волевиявлення і не може ставити таких вимог.

Це вони, українці на Батьківщині змушені „достосовуватися" до підневільних умов і змушені ставити лише т. зв. реальні вимоги. Нашим же безперечним обов'язком ставити тут оті „максималістичні", державницько-самостійницькі вимоги. І якби ми цього не робили, то кожний українець на Батьківщині, навіть отой український комуніст, який мусить достосовуватися до „реальних" обставин, але може є українським патріотом, — мав би право кинути на нас прокляття і сказати: „Що ж ви там робили на чужині? Чи ж для цього ви покинули Батьківщину, щоб завести надії, які ми, підневільні українці, покладали на вас, вільних українців, як на речників справжніх прагнень українського народу?!" ...

9. Роля і значення Державного Центру Української Народньої Республіки

Як відомо, не всі українські політичні сили об'єднані довкола Державного Центру Української Народньої Республіки в екзилі. Довгі роки провадилися енерґійні заходи в справі здійснення повної консолідації українських політичних сил в лоні Української Національної Ради, як екзильного передпарляменту Української Народньої Республіки. Та така повна консолідація ще не здійснена, і наперед не можна сказати, коли це здійснення може статися. Але що нам потрібне в сучасній тяжкій ситуації, це принаймні, якщо вже не повна консолідація, то співдія українських політичних сил. А якщо й це, наразі, неможливе, то, щонайменше, ліквідація внутрішньоукраїнських конфліктів. Хай, якщо до іншого ми неспроможні, кожний діє окремо, але якщо не разом, то не проти себе.

І також не варто дискутувати про те, хто більше, а хто менше робить для української національно-визвольної справи. Жадної „статистики" ми тут впровадити не можемо — хай про це судять майбутні українські історики. Сьогодні хай кожний робить те, що може і як може, аби воно справді йшло на користь нашої національної справи.

Отже, ми ті українські політичні сили, які об'єднуються довкола Державного центру УНР, не заперечуємо заслуг інших і ніяк не перешкоджаємо їм у їхній праці. Такого ж ставлення очікуємо і в стосунку до себе.

Проте, саме тепер висловлюються — не зовсім, правда, виразно сформульовані — думки, що в теперішній, мовляв, ситуації, коли Захід провадить політику мирної коекзистенції, а в Україні сталися різні зміни, в цій ситуації існування і дія Державного Центру УНР, отже українського екзильного уряду — недоцільне і непотрібне. Було б добре, якби українське громадянство зрозуміло шкідливість для загальної української національно-визвольної справи таких поглядів.

Про діяльність і працю Державного Центру, зокрема Виконавчого Органу Української Національної Ради, можна довідатися із спеціяльних бюлетенів та з преси, хоч, може, не до всіх українських громадян ті відомості доходять. Органи Державного Центру діють в різних напрямках, а саме:

а. Ми стараємося різними способами утримувати зв'язок з Батьківщиною: через радіовисилання, через пересилання туди всякими шляхами відповідної літератури, через зустрічі з людьми, які не тільки прибувають звідтіля, а часом також повертаються назад.

б. Ми утримуємо зв'язок з українцями в різних країнах вільного світу та з їхніми організаціями й установами, зокрема відбуваючи поїздки представників Державного Центру в Европі, в Америці, в Канаді, в країнах Латинської Америки тощо.

в. На відтинку зовнішніх зв'язків існують Представництва ВО УНРади в багатьох країнах західнього світу, маючи своїм завданням інформувати чужинців про стан в Україні і про нашу національно-визвольну програму. Представники Державного Центру відбувають для контактів з чужинецькими політичними колами поїздки до столиць різних держав західнього світу — до Лондону, Парижу, Риму, Бонну, Оттави, Вашинґтону тощо. Подаються меморандуми про українську національну справу до урядів різних держав, до Об'єднаних Націй, до НАТО і до різних міжнародніх організацій. Утримуються також постійні зв'язки з представниками інших поневолених Москвою народів, як т. зв. сателітних народів, так і неросійських народів Совєтського Союзу.

АННА ЗЕЛЕНА

(Замість квітів на свіжу могилу)

6-го січня закрила на віки свої очі трудолюбива страдниця-мати й виховниця не лише своїх, але й чужих дітей — Анна Зелена з роду Мишугів.

Вона народилась 3-го вересня 1870 року у Виткові Новім, радехівського повіту в родині Мишугів, що видала українському народові двох великих синів: славного оперового співака й жертводавця княжих дарів на народні цілі — Олександра Мишугу, та великого патріота, довголітнього начального редактора „Свободи", а рівночасно й духового провідника-вчителя „Американської України" — д-ра Луку Мишугу.

Про св. пам. Анну розказав мені той, якого вона колись пестила, цілувала й грозила, що про все розкаже стрийкові Олександрові, але ... ніколи цього не зробила. Ним був св. пам. д-р Лука Мишуга.

Було це пам'ятного 1948 року, коли покійної Анни син Богдан спровадив зі Скитальщини до Канади своїх братів Зенона й Ростислава з їх родинами, між якими й була їх мати, покійна Анна. Зустрівшись із д-ром Л. Мишугою, я передав йому привіт від Анни.

Цей привіт зворушив його до сліз. Тоді розказав він мені про „квіти й терня", які приходилось стрічати Анні.

В другій половині XIX століття в селянській бідній родині Мишугів у Виткові Новім заблистів і оформився Богом даний талант Олександра Мишуги. Маючи свій дім уже тоді у Львові, Олександер за згодою свого брата забрав свою братанку, тоді вродливу 13-літню Ганю, до себе на виховання й догляду дому. Той же самий Олександер вирішив фінансувати під час гімназійних та університетських студій свого братанка — Луку Мишугу.

По кількох роках в домі Олександра Мишуги його братанка Ганя одружилася з вчителем Іваном Зеленим, що походив із Камінки Лісної.

Тому вчителеві Іванові він доручив підготовити молодого Луця до гімназійних іспитів, а з цим і догляд над ним та його поведінкою й навчанням у гімназії. Це завдання не було легке, бо стрийко Олександер посилав обильні суми грошей на виховання улюбленцеві Луцеві, який про це добре знав. Одначе, учитель Іван Зелений, хоч і мав добре батьківське серце, то в справах навчання був дуже строгий та суворий, бо знав, що як молодий Луць не приложить трудів до науки, та за стрийкові гроші мудрости не купить. На тому пункті приходило до суворої дисципліни зі сторони учителя-виховника, Івана Зеленого у відношенні до Луця. Посередницею, як приходило до „гіршого", завсіди являлась із „м'яким серцем" Покійна Ганя, яка пробувала виправдати „збиточника-урвіса" Луця. Та коли не було вчителя Івана в хаті, кликала Луця до своєї кімнати та „бігмалась", що коли Луць не поправиться і на будьщо витрачуватиме гроші стрийка Олександра, то вона сама скаже це Олександрові, як приїде до них у гості. Цього і найбільше страхався молодий Луць і благав: „робіть усе, що хочете зі мною але стрийкові не говоріть про мої злі вчинки, бо коли він про це довідається, то я можу стати пропащою людиною!"

І це помагало.

Так було до 1910 року, тобто поки жив „строгий" учитель, Іван Зелений на посаді в Жиравці під Львовом. З його смертю в 1910 році осталася вдова Ганя з шістьома малими й маленькими дітьми.

Найстарший Василь мав 11 років, а далі чергувались: Богдан, Евгенія, Славка і наймениший — Ростислав.

Не маючи засобів для родини в Жиравці, вдова Ганя перенеслася до Камінки Струмилової з малими дітьми, серед яких лежав напів-притомний, смертельно хворий, малий „Богданцьо".

З вічно вогкими від сліз очима, немов підстрелена птаха, бідкалася вона над своїми маленятами й тяжкою працею здобувала засоби вилікувати сина Богдана та дати решті дітям сяке-таке вдержання. Яке було страдання й життя молодої тоді Гані, може послужити і цей факт, що близька й дальша родина та численні приятелі самі не вбачали виходу для неї та почали вговорювати вродливу вдову, щоб передала всіх своїх дітей до захистів для вивчення згодом якогось ремесла, а їй самій радили вийти заміж! Але вона мала забагато набутої пошани в домі ОлександраМишуги. Мала багато пошани до свого мужа-вчителя Івана. Мала багато пошани до своїх „перепелят-дітей", а також і навчилась розуміти значення науки, яку набула серед учительської атмосфери, будучи дружиною вчителя Івана. І вона всім відповідала: „Ні, цього я не можу зробити, бо моє завдання і відвічальність стали подвійними! І я доложу всіх моїх сил, моїх трудів, моїх молитов до Бога, який напевно вислухає мене та допоможе мені виконати моє, навіть і дуже складне, відвічальне завдання!"

І так сталось... Тернистий то був дальший її шлях, але вона, раз вибравши його, пішла ним. Ціле своє життя присвятила своїм дітям... Гарувала, плакала й трудилась. І плоди її трудів прийшли в заплату. Дітей усіх виховала, дала їм освіту й вивела на широкий шлях у людей.

Здавалось, що життєві страдання її вже були на закінченні, але так лише здавалось. Прийшов очікуваний Перший Листопад 1918 року, який приніс для Покійної Анни Зеленої радість і смуток. Радість тому, що Україна воскресла,

А смуток тому, що це Воскресіння не проіснувало довго й після нього знову прийшли катакомби, які постійно заповнювали брудні, холодні та голодні польські тюрми...

Цей пропам'ятний Перший Листопад застав дітей покійної Анни, найстаршого Василя на італійському фронті, а Богдана й Зенона студентами польської гімназії в Камінці Струміловій, які й були першими, що помагали організувати дооколичні села до збройного військового зриву за волю України.

Добре знала про це Покійна Анна й тому знову забилось її материнське серце. З трагічним закінченням визвольних змагань 1921 року три сини її опинилися в польській неволі: Василь і Зенон у Тухолі, а Богдан у Ченстохові. Знаючи, що вони зможуть повернутись колись домів, Покійна Анна змінила оточення для своїх синів і перебралась до Винник під Львовом. Правда, сталось дещо інакше, Василь поїхав у чужий край на студії, не повертаючи до дому, а Богдан і Зенон вернулись до Винник, і розпочали свої студії на тодішньому Тайному Університеті у Львові.

Хата Покійної Анни в Винниках і поблизькі ліси стали осередком та звеном конспіративної діяльности УВО для багатьох членів, яким треба було приспати чуйність польської поліції у Львові. Належав до них і „Смок" — Степан Федак, що побував тоді й підготовляв свій плян... побачити п. Пілсудського. Покійна, з удаваною міною на лиці, нічого не знала й не допитувалась, знаючи, що вони й і так нічого не скажуть про свої таємниці. Та все таки, добряга, жаліючи „дітей", вона перестерігала своїх материнською мовою і серцем, щоби були вони „дуже обережні" в своїх „якихосьтам"діях.

За приналежність до УВО, син її Богдан попав в польську тюрму (процес Басарабівців). На вулиці Піярів у Львові його арештувала поліція аж з Перемишля й привезла до хати матері, Покійної Анни та запитували її дещо про сина. У відповідь їм, Покійна Анна, навіть дуже холоднокровно, вперше запитує поліцію, хто вони є, бо сина свого вона знає. У відповідь поліцисти сказали, що вони є „постерункові Ржечі Посполітей аж з Перемишля." Тоді, з холодним виразом на обличчі покійна відповіла: „То у Львові вже забракло поліцаїв, що аж мусіли вас покликати з Перемишля?!".

Входячого до хати Зенона, що почав був арґументувати в сінях із дедективами, також придержали, але це все не вивело з рівноваги Покійної.

Щоб підготовити щось для заарештованого сина Богдана тобто спекти бодай якусь паляницю, вона хотіла придержати в хаті довше поліцаїв і сказала: „Панове, не спішіться, робіть основну ревізію в хаті, щоб потім не сказали в суді, що я забороняла вам її робити, — знаючи добре, що в її хаті вони нічого не знайдуть, бо в ній „господарили" мудріші специ за них.

Чотирилітня тюрма Богдана разом із тодішнім командатом УВО, полковником Андрієм Мельником, не заломили покійної Анни. Вона й далі трудилась та шукала засобів на закінчення університетських студій для трох інших синів улюбленців: Василя, Зенона й Ростислава, що покінчили їх на славу й гордість своєї матері.

По виході з тюрми, її син Богдан не має місця на рідній землі й у розпачливому стані залишив свою „голубку-маму" та виїжджає до Канади в 1928 році.

В 1948 році вдалося Богданові спровадити до Канади 12 осіб з родини, а між ними й свою дорогу та любу 78-літню матір, яка й сама мусіла „понюхати" тюремних мурів „через нього", як це колись були сказали їй польські судді!

Маючи тепер трьох синів у вільній Канаді, покійна Анна проживала „чергою" біля них трьох, як це вона колись висловлювалась, „не зробити нікому з них кривди, бо всі вони для мене однакові". Правда, що останніми роками найдовше проживала вона в наймолодшого сина Ростислава і його дружини Ірини.

І в їх, для неї такому любому домі, закрила вона навіки свої стомлені та виплакані очі.

В холодний зимовий день, як і було її довге життя, та погідний, як і було її серце й душа, відбулись похоронні врочистості по св. пам. Анні Зеленій, „Бабці цілого роду Зелених і Мишугів". В укр. кат. церкві ім. св. Ольги й Володимира відправляли Богослужбу й молились за спокій душі покійної Анни оо. Боднар і дек. Габрусевич разом із родиною та чисельними їхніми приятелями.

Про тернистий життєвий шлях Покійниці сказав дуже тепло о. Боднар, який і молитвами на цвинтарі запечатав домовину з тілом доброї Матери, Покійної Анни.

Тіло з домовиною Покійної все несли її сини та онуки: Богдан, Зенон і Ростислав, два сини Богданові Ігор і Левко, син Ростислава Юрій та син дочки Евгенії Богдан Гарух.

Залишила Покійна Анна чотирьох синів і стільки ж невісток, дві дочки й одного зятя та багатьох внуків і правнуків, розсіяних по всьому світу.

Струджене довгим віком і трудами тіло Покійної Анни прийняла в обійми добра й привітна канадійська земля.

Життя Твоє, Анно, було трудне й тяжке, а шлях тернистий! Хай же земля канадійська, що була для Тебе ввічливою й приняла Тебе, буде Тобі легкою.

Володимир Гірняк

ВСЯЧИНА

Кладовища ідей

Історія людства пов'язана із спорудженням в різні доби велитенських споруд. Феодальна доба, залишила нам такі пам'ятники, як ось піраміда Хеопса аба знаменитий китайський мур. Ось, що писав один мандрівник, що був коло того муру: „Розміри його мене просто пригнітили. Коли я став біля його підмурку, то його вершина виявилась поза полем мого зору. Око бачило одну похилу стіну. Око не могло сприйняти та охопити його розміри. З каміння, що пішло на цю споруду, можна було б збудувати велике місто. У будівництві муру брала участь шоста частина всієї людности.

Успіхи сучасної техніки дозволяють скоротити на багато час, затрачений на будування, і зменшити число затруднених робітників.

Є чимало проєктів, іноді навіть детально розроблених, що перед ними поступаються навіть такі велетенські споруди, як Великий Китайський мур, або Панамський канал, завдовжки 86 кілометрів, що з'єднує Тихий океан з Атлантиком, Суезький канал (160 км), що відділив Африку від Азії і сполучив Середземне море із Червоним.

Ми розповімо тут про деякі проєкти і побачимо, якої сміливости доходить технічна думка в наші часи.

Проєкти ці досі не здійснено, але не тому, що їх взагалі важко здійснити, а тому, що впродовж останніх десятиліть наука в цілому світі працювала тільки в одному напрямку — у напрямку озброєння та нищення.

Найцікавіші із запроєктованих величезних споруд це старий проєкт сполучити Англію з материком тунелем попід Ляманшем. Найбільше гальмують здійснення того проєкту протести міністерства оборони Англії, бо вони вважають, що Англія буде мало захищена від нападів, як існуватиме тунель під Ляманшем. Але, зважаючи на те, що в теперішню війну Ляманш не становитиме захисту, то, можливо, нарешті проєкт цей здійснять.

Другий проєкт передбачає сполучити Европу з Африкою тунелем під Гібральтарською протокою. Здійсненню того проєкту перешкодили незгоди між Англією та Францією з одного боку і Італією з другого.

Є ще проєкт осушити Зюдерзее в Голляндії. Голляндія займає територію, відвойовану від моря. Але цю територію можна ще набагато збільшити. На жаль, жахливі війни, що їх ми пережили, спричинились не до збудування нових гребель, а до знищення старих і до затоплення великих просторів, відвойованих колись у моря.

Існує ще два сміливіші і зухваліші проєкти: один — висушити південну частину Північного моря, збудувати греблю між Англією та Данією, а другий, ще величніший — висушити Середземне море і з'єднати Европу та Африку в один континент.

Марія Туркало

ТАЄМНИЦІ „ЗаЧАРОВАНИХ МІСЦЬ"

Директор історичних наук І. Спаський розповідає в „Ізвєстіях" з 12 січня ц. р. про найцінніші експонати московського історичного музею „Ермітаж", знайдені в „зачарованих місцях": „Недавно одержали ми скарб карбованців, викопаний у Диканці на Полтавщині ... Найбільший скарб, що будьколи приходив до Ермітажу, відкрито на хорах Успенського собору Києво-Печерської лаври. В 1718 році, коли керівники монастиря чекали, що цар Петро І покладе руки на всі монастирські багатства, вони поховали їх у ніші стіни під підлогою. Під час ремонту 1898 р. робітники знайшли чотири цинові посудини і діжку з 6.000 золотих і 9.000 срібних монет — півтора пуда золота і 15 пудів срібла ..." решту дорогоцінностей цього монастиря забрали большевики до Москви, як відомо, в 1921 році.

ТАРЗАН, ч. 5379. Король глузує...

— Ви, чужинці, увійшли на заборонену територію, — сказав Могутній. — Тому то ви мусите бути покарані ...

— Алеж чому? — запитав доктор Бейтс. — Ми не бажали спричинити якісь клопоти. Ми тільки були цікаві пізнати те плем'я, вовники якого є такі сильні.

Король глузував. — Дуже добре... Я заспокою вашу цікавість Але це може коштувати вас життя!